

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ**

**ДНІПРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЕНЕРГЕТИЧНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ПОЛОЖЕННЯ

**про систему запобігання та виявлення академічного плагіату
у Дніпровському фаховому коледжі енергетичних та інформаційних
технологій**

Затверджено
Педагогічною радою
протокол №06 від 05.04.2024
Введено наказом
директора
від 19.04.2024 №24-аг

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у Дніпровському фаховому коледжі енергетичних та інформаційних технологій (далі – Положення) розроблене відповідно до ст. 26 Закону України «Про фахову передвищу освіту», ст. 32 Закону України «Про вищу освіту» та Закону України «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про науково-технічну інформацію», Положення про організацію освітнього процесу у Дніпровському фаховому коледжі енергетичних та інформаційних технологій і зазначає, що заклади фахової передвищої освіти зобов'язані вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в творах та методичних розробках, дослідницьких роботах педагогічних працівників і здобувачів освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності, а також відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право і суміжні права» та інших нормативних документів України.

1.2 Це Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти у Дніпровському фаховому коледжі енергетичних та інформаційних технологій (далі – Коледж) та застосовується в частині, що не суперечить нормативним документам Коледжу та чинному законодавству України.

1.3 Положення розроблено з **метою** запобігання плагіату в академічних текстах кваліфікаційних робіт (проєктів), курсових робіт (проєктів), навчальних робіт здобувачів фахової передвищої освіти, а також в авторських творах педагогічних працівників Коледжу, підвищення рівня їх якості, показника їхньої оригінальності, активізації самостійності та індивідуальності.

1.4 **Завданням** Положення є:

- сприяння дотриманню вимог професійної етики та поваги до інтелектуальних надбань та усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування;
- врегулювання процедури запобігання та виявлення плагіату в академічних текстах педагогічних працівників та здобувачів фахової передвищої освіти;
- визначення видів академічної відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності;
- визначення процедури встановлення і доведення фактів порушень академічної доброчесності;
- визначення процедури прийняття рішень про академічну відповідальність учасників освітнього процесу;
- визначення процедури апеляції для осіб, яких звинувачують у порушенні академічної доброчесності.

1.5 У Положенні додатково, окрім загальнодержавної нормативної бази, використано, проаналізовано (за необхідності - інтерпретовано відповідно до особливостей діяльності Коледжу) інформацію з відкритих джерел електронних ресурсів - сайтів (включаючи нормативну базу), рекомендації Міністерства освіти і науки України, рекомендації для закладів фахової передвищої освіти і

не є оригінальним текстом, а укладачі не претендують на авторство і першоджерело.

1.5 Положення передбачає заходи організаційного характеру, спрямовані на запобігання та виявлення академічного плагіату в Коледжі, і має на меті створення системи ефективного запобігання, поширення та виявлення плагіату в роботах педагогічних працівників та здобувачів освіти; розвиток навичок добросовісної та коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб; активізацію самостійності та індивідуальності при створенні власних творів, а також підвищення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.6 Система запобігання та виявлення академічного плагіату включає такі процедури та заходи:

- формування академічної доброчесності;
- створення умов, що унеможливають академічний плагіат;
- виявлення академічного плагіату в методичних працях викладачів та навчальних роботах здобувачів освіти;
- притягнення до відповідальності за результатами виявлення академічного плагіату.

1.7 Система запобігання та виявлення академічного плагіату розповсюджується на всіх викладачів та здобувачів фахової передвищої освіти коледжу.

2 ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

Автор – фізична особа, результатом творчої праці якої є представлений твір (ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792 - XII).

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законодавством правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень (ст. 1 Закону України «Про вищу освіту»).

Здобувачі освіти – особи, які навчаються у Коледжі на певному рівні освіти з метою здобуття відповідного ступеня.

Науково-технічна інформація - будь-які відомості та/або дані про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки і виробництва, одержані в ході науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної, виробничої та громадської діяльності, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді (ст. 1 Закону України «Про науково-технічну інформацію»).

Твір (письмова робота) – інформація як результат наукової або навчально-методичної діяльності конкретної особи (або в співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді в мережі Інтернет і (або) оприлюднена на офіційному web-сайті Коледжу (для педагогічних – монографія, підручник, навчальний посібник, навчально-методичні рекомендації, стаття, тези; для здобувачів освіти – курсова робота

(проект), кваліфікаційна робота тощо).

Оприлюднення твору – здійснена дія за згодою автора або іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792 - XII).

Плагіат академічний – навмисне відтворення здобувачем освіти у письмовій або електронній формі чужого твору, опублікованого на паперовому або офіційно оприлюдненого на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора.

Види плагіату:

– копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї;

– дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) чужої роботи у свою без належного оформлення цитування;

– внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;

– **парафраза** – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту. Сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних оборотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

– **компіляція** – процес написання твору, курсової роботи (проекта) на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та опрацювання джерел.

Показник оригінальності твору – кількісний показник, виражений у відсотках, який відображає співвідношення авторського тексту до загального обсягу твору.

Система виявлення збігів/ідентичності/схожості (далі – Система) – це програмно-апаратний комплекс для порівняльного аналізу текстових документів на предмет наявності збігів/ідентичності/схожості порівняно із текстами, що розміщені в інтернеті, репозитаріях, базах даних та ін.

Цитата – порівняно короткий уривок з наукового, методичного або будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілими свої твердження, зафіксувати аналогічні рішення для подальшої модернізації, продемонструвати попередні результати досліджень інших авторів або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні (ст. 1 Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792 - XII).

3 ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ

3.1 Педагогічні працівники Коледжу, співробітники, що здійснюють навчально-методичну та наукову діяльність, здобувачі освіти всіх форм навчання несуть відповідальність за коректну роботу із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; порушення загальноприйнятих правил цитування відповідно до цього Положення.

3.2 Всі твори (письмові роботи) педагогічних працівників та здобувачів освіти розміщуються в репозитарії Коледжу та підлягають перевірці на наявність плагіату.

3.3 З метою самостійного написання здобувачами освіти курсових робіт (проектів) та кваліфікаційних робіт:

захист курсових робіт (проектів) та кваліфікаційних робіт здійснюється публічно;

роботи (проекти) здобувачів освіти розміщуються у спеціальному розділі репозитарію Коледжу;

результати досліджень здобувачів освіти систематично обговорюються на засіданнях циклових комісій, засіданнях студентських гуртків, круглих столів.

Протидія плагіату в Коледжі здійснюється шляхом:

розміщення навчально-методичних, творчих і дослідницьких робіт педагогічних працівників, здобувачів освіти у репозитарії Коледжу;

формування, видання і розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела у навчально-методичних роботах педагогічних працівників та здобувачів освіти;

запровадження в Коледжі спеціальних занять (семінарів) з основ культури наукової ділової мови та академічного письма, на яких акцентується увага на коректному використанні в навчально-методичних роботах педагогічних працівників та здобувачів освіти інформації з інших джерел, уникненні плагіату, дотримання правил бібліографічного опису джерел та цитувань;

розміщення цього Положення та інших документів щодо запобігання та виявлення плагіату на офіційному вебсайті Коледжу.

Викладачам, які є керівниками курсових робіт (проектів) та кваліфікаційних робіт в обов'язковому порядку ознайомити з цим Положенням здобувачів освіти, контролювати й попереджувати факти плагіату на всіх етапах виконання.

Головам циклових комісій в обов'язковому порядку ознайомити з цим Положенням педагогічних працівників циклової комісії.

4 ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

4.1 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

– навчально-наукові роботи (курсіві роботи (проекти), кваліфікаційні (дипломні) роботи та проекти, реферати тощо) здобувачів освіти;

– навчально-методичні роботи (підручники, навчальні посібники та інші роботи), що вимагають рекомендації методичної ради Коледжу до видання;

– рукописи статей, тези доповідей (конференцій, семінарів).

Перевірка розрахунково-графічних робіт, рефератів та інших видів робіт не є обов'язковою й може здійснюватися вибірково або на розсуд викладача відповідного освітнього компонента.

4.2 Перевірка на академічний плагіат здійснюється за допомогою комп'ютерних програм на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду на засіданнях циклових комісій, методичної ради Коледжу. Роботи, що підлягають перевірці на плагіат, надаються авторами в електронному вигляді у представлених форматах:

.docx (.doc) або *.pdf.

4.3 Учасникам освітнього процесу Коледжу задля дотримання принципів академічної доброчесності пропонується проводити попередню перевірку робіт через програми, які знаходяться у вільному доступі. Коледж пропонує проводити перевірку на наявність запозичень за допомогою програми "Plag.ua".

4.4 Керівники курсових робіт (проектів), кваліфікаційних (дипломних) робіт передають електронні варіанти робіт відповідальному працівнику для перевірки на наявність плагіату за два тижні до дня захисту робіт (проектів).

4.5 Протягом трьох днів відповідальна особа здійснює інтернет-перевірку роботи на унікальність та на наявність академічного плагіату. За результатами перевірки формується звіт, який містить дані щодо наявності запозичень, подібності тощо;

4.6 Звіт передається керівнику роботи, який аналізує інформацію і приймає остаточне рішення щодо відсотка оригінальності і запозичення та визначає, чи необхідно направити роботу на доопрацювання. За результатом аналізу готує Довідку про результати комп'ютерної перевірки на унікальність курсової роботи (проекта), кваліфікаційної роботи (Додаток 1).

4.7 Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом засідання циклової комісії. Циклова комісія не має права розглядати питання про допущення роботи до захисту без наявності довідки про її унікальність.

4.8 Цим Положенням встановлюються такі показники оригінальності текстів навчально-наукової роботи здобувачів освіти (для здобувачів освіти ОПС «Фаховий молодший бакалавр»):

– понад 60% – текст вважається оригінальним (висока унікальність), робота допускається до захисту або опублікування;

– від 50% до 59% – оригінальність задовільна (середня унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела;

– від 30% до 49% – оригінальність незадовільна (низька унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки;

– менше 30% – оригінальність незадовільна (низька унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота відхиляється без права подальшого розгляду;

Якщо більше ніж 15% запозичень з одного джерела – довідка та звіт про перевірку роботи не передаються до циклової комісії у зв'язку з недостатнім рівнем унікальності тексту.

4.9 Перевірка навчально-методичних та наукових робіт педагогічних працівників на наявність плагіату (рукописи статей, підручників, навчальних посібників тощо) здійснюється працівником навчально-методичного кабінету. Педагогічні працівники передають електронні версії своїх робіт відповідальній особі, яка проводить перевірку на наявність плагіату та у п'ятиденний термін видає довідку автору.

4.10 Перевірка на наявність плагіату підручників, посібників та інших робіт проводиться не пізніше як за тиждень до засідання педагогічної ради або методичної ради Коледжу.

4.11 Перевірка навчально-методичних робіт педагогічних працівників на наявність плагіату проводиться на основі представленого електронного варіанта, переданого до навчально-методичного кабінету згідно з інструкцією. Робота здається повністю, починаючи з титульного аркушу і закінчуючи додатками у форматах: *.docx (*.doc) або *.pdf. У назві файлу зазначається прізвище, ініціали та назва роботи (наприклад: "Петренко П.П. Тези статті "Проблеми академічної доброчесності" .docx")

4.12 Цим Положенням встановлюються такі показники оригінальності текстів наукової та навчально-методичної праці:

– 85%-100% - текст вважається оригінальним (висока унікальність), робота допускається до опублікування;

– 70%-84% - оригінальність задовільна (середня унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки;

– 50%-69% - оригінальність незадовільна (низька унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки;

– менше 50% - оригінальність незадовільна (низька унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота відхиляється без права подальшого розгляду.

5 ПОРЯДОК ПОДАННЯ АПЕЛЯЦІЇ ТА ЇЇ РОЗГЛЯД

5.1 Порядок створення і діяльності Комісії регулюється Положенням про академічну доброчесність.

5.2 У разі незгоди з результатами перевірки автор (автори) роботи має (мають) право подати на апеляцію. Апеляція подається на ім'я директора (для педагогічних працівників) чи на ім'я завідувача відділення (для здобувачів освіти) у триденний термін після оголошення результатів перевірки. У цьому випадку за дорученням директора (завідувача відділення) створюється комісія для розгляду апеляції, склад якої формується розпорядженням заступника директора з навчальної роботи та з найбільш досвідчених та авторитетних викладачів (загальний склад не більше 5 осіб). Секретарем комісії призначається працівник навчальної частини Коледжу.

5.3 Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу розпорядження заступника директора з навчальної роботи про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється

на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

5.4 У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у декілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

5.5 При розгляді апеляцій на результати перевірки навчальних робіт здобувачів освіти до складу апеляційної комісії обов'язково залучається представник органу студентського самоврядування.

5.6 Сумніви, що виникають у членів Комісії, трактуються на користь особи, письмова робота якої розглядається.

5.7 Результати засідання апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом.

6 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПЛАГІАТ

6.1 Педагогічні працівники, що публікують наукові, навчальні та методичні матеріали, несуть відповідальність за коректну роботу із джерелами інформації; за дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; за порушення загальноприйнятих правил цитування відповідно до цього Положення.

6.2 Здобувачі освіти всіх курсів та форм навчання несуть відповідальність за подання роботи для перевірки на плагіат, у порядку, визначеному цим Положенням.

6.3 Керівник несе відповідальність за перевірку роботи здобувача освіти у встановлені строки, прийняття рішення щодо доопрацювання та повторну перевірку на плагіат, а також про допуск роботи до попереднього захисту.

6.4 Виявлення факту плагіату (компіляції) у роботах можливе на етапі їх написання.

У випадку виявлення низького відсотку нового матеріалу в навчальних роботах (проєктах) здобувача освіти (на підставі звіту), керівник попереджає про це автора (здобувача освіти) та ініціює рішення про недопущення його роботи до захисту та її доопрацювання, а у випадку незгоди автора – інформує службовою запискою завідувача відділення, на якому навчається здобувач освіти.

6.5 Факт плагіату у роботах здобувачів освіти може бути констатований комісією, яка може бути створена розпорядженням завідувача відділення, а в роботах педагогічних працівників – комісією, яка може бути створена на підставі розпорядження заступника директора з навчальної роботи.

6.6 У випадку виявлення низького відсотка нового матеріалу в статті автор зобов'язаний її доопрацювати, або вона відхиляється.

6.7 За порушення академічної доброчесності автор може бути притягнений до відповідальності згідно чинного законодавства.

7 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення є обов'язковим до виконання всіма учасниками освітнього процесу Коледжу.

Положення вводиться в дію з моменту затвердження його наказом директора Коледжу після схвалення Педагогічною радою Коледжу.

Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися заступником директора з навчальної роботи, затверджуються Педагогічною радою та вводяться в дію наказом директора Коледжу, внесення змін до Положення оформлюється шляхом викладення його в новій редакції.

У такому ж порядку Положення скасовується. З моменту затвердження в установленому порядку нової редакції цього Положення, попереднє втрачає чинність.

Це Положення не є оригінальним науковим текстом та укладачі не претендують на авторство і першоджерело. Цей текст створено на основі європейських і вітчизняних практик, нормативних документів, методичних розробок окремих закладів фахової передвищої освіти, а також на матеріалах і кейсах Державної служби якості освіти України.

ДОВІДКА
про результати комп'ютерної перевірки на унікальність

ПІІ автора роботи		
Назва роботи		
Шифр групи		
Спеціальність		
Курс		
Відділення		
Циклова комісія		
Керівник роботи		
Роботу перевірено в програмі	Plag.ua	
Результати перевірки		
Первинна перевірка	Дата	Результат(%)
Вторинна перевірка	Дата	Результат(%)
Примітка		

Відповідальна особа _____

ЗАЯВА

Щодо самостійності виконання письмової роботи

Я, ПП, здобувач освіти ___ курсу _____ групи ___ Дніпровського фахового коледжу енергетичних та інформаційних технологій заявляю: моя письмова робота на тему _____ з освітнього компонента (дисципліни), представлена для захисту до екзаменаційної комісії, виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, а також із захищених раніше дослідницьких робіт кандидатських і докторських мають відповідні посилання.

Я ознайомена(ий) з діючою інструкцією щодо протидії плагіату в коледжі, згідно з якою виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску письмової роботи до захисту та застосування дисциплінарних заходів.

ДОВІДКА

щодо результатів перевірки робіт

ОПП _____, група _____

№ п/п	ППП	Тема роботи	Керівник	Первинна перевірка %	Дата	Вторинна перевірка	Дата

Кількісний аналіз первинної перевірки

Кількість робіт поданих на перевірку - __ (%);

Високий рівень унікальності - ____ (%);

Задовільний рівень унікальності - ____ (%);

Низький рівень унікальності (Повторна перевірка) - _____ (%);

Недопустимий рівень -(__ %);

Відповідальна особа

Підпис